

การวิเคราะห์หนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2521-2530

นางสาว นวลวรรณ ชั้นไพศาลศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-840-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF CREMATION BOOKS PUBLISHED IN 1978-1987

Miss Nuanwan Chanpaisalsin

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science**

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-840-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์หนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2521-2530
โดย   นางสาวนวลวรรณ ชื่นไพศาลศิลป์
ภาควิชา   บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณทิมล กุลบุญ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

.....
(รองศาสตราจารย์ ชลัษฏ์พร เหมะรัชตะ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผ่องพรรณ ลวณานนท์)

นวลวรรณ ชื่นไพศาลศิลป์: การวิเคราะห์หนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ.

2521-2530 (AN ANALYSIS OF CREMATION BOOKS PUBLISHED IN 1978-1987)

อ. ที่ปรึกษา: ผศ. ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ, 480 หน้า. ISBN 974-334-840-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและการจัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2521-2530 วิเคราะห์เนื้อเรื่องที่น่าสนใจในหนังสือในด้านขอบเขตเนื้อหา ความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องกับผู้ตาย แหล่งที่มาของเรื่อง และผู้เขียน โดยก้าวสำรวจหนังสืออนุสรณ์งานศพที่มีการจัดเก็บและให้บริการจากแหล่งต่าง ๆ รวม 18 แห่ง คือ ห้องสมุดหนังสืออนุสรณ์งานศพวัดบวรนิเวศวิหาร หอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลหนังสืออนุสรณ์งานศพเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2521-2530 มีจำนวน 1,238 เล่ม แหล่งที่มีมากที่สุด คือ ห้องสมุดหนังสืออนุสรณ์งานศพวัดบวรนิเวศวิหาร รองลงมาคือ หอสมุดแห่งชาติ หนังสืออนุสรณ์งานศพส่วนใหญ่เสนอข้อมูลที่ประกอบด้วยชีวประวัติ คำไว้อาลัย และเนื้อเรื่อง การเขียนชีวประวัติเป็นแบบสั้น และผู้เขียนคำไว้อาลัยเป็นญาติพี่น้องของเจ้าของชีวประวัติ ในส่วนของภาพประกอบของหนังสืออนุสรณ์งานศพนั้นพบว่าหนังสือส่วนใหญ่ไม่มีรูปภาพบนหน้าปก และไม่มีภาพประกอบเนื้อเรื่อง นอกจากนี้หนังสือส่วนใหญ่มีขนาด A4 มีจำนวนหน้าอยู่ระหว่าง 51-100 หน้า จัดพิมพ์โดยแหล่งที่พิมพ์ของภาคเอกชน ส่วนใหญ่ของหนังสือแต่ละเล่มมีจำนวนเรื่อง 2-6 เรื่อง และไม่มีสารบัญชั้เรื่อง

สำหรับเนื้อเรื่องของหนังสืออนุสรณ์งานศพนั้นพบว่า เรื่องที่น่าสนใจในหนังสืออนุสรณ์งานศพไม่มีความสัมพันธ์กับผู้ตาย และคัดมาจากบทหนึ่งในหนังสือ ซึ่งเขียนโดยผู้เขียนที่เป็นบุคคล ในด้านขอบเขตเนื้อหาของหนังสือพบว่า หนังสือส่วนใหญ่เป็นหนังสือหมวดศาสนา รองลงมาเป็นหนังสือหมวดวิทยาศาสตร์ ประยุกต์

ในส่วนของข้อมูลของเจ้าของชีวประวัติในหนังสืออนุสรณ์งานศพนั้นพบว่า มีชีวประวัติจำนวน 1,170 คน จำแนกเป็นเพศชาย 773 คน และ เพศหญิง 397 คน โดยส่วนใหญ่ของเจ้าของชีวประวัติที่เป็นเพศชายประกอบอาชีพรับราชการและทำงานด้านวิชาการ ในขณะที่ส่วนใหญ่ของเจ้าของชีวประวัติที่เป็นเพศหญิงไม่ได้ประกอบอาชีพ

ภาควิชา.....บรรณารักษศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต..... นวลวรรณ ชื่นไพศาลศิลป์
สาขาวิชา...บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์...ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ผศ. ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ
ปีการศึกษา...2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3970792522 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD : CREMATION BOOK

NUANWAN CHANPAISALSIN: AN ANALYSIS OF CREMATION BOOKS PUBLISHED
IN 1978-1987. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. PRAYONGSRI

PATTANAKITCHAMROON 480 pp. ISBN 974-334-840-9

The main purpose of this research was to study the publication of cremation books during 1978-1987. The contents of the books were analysed in term of of subject, the association with the dead person, the original sources of the subject as well as information about the authors. In the procedure of the research, the collections of cremation books in 18 sources such as Cremation book Library at Wat Borvorn Niwet Temple, the National Library and university libraries both in Bangkok, suburb and up-countries were surveyed through the use of recording form for cremation books

The research results revealed that there were 1,238 cremation books published during 1978-1987. The major sources for cremation book collections were the Cremation book Library at Wat Borvorn Niwet Temple and the National Library, respectively. The majority of cremation books presented biographies of the dead and speeches dedicated to them written by their relatives. Almost of the formats of the books, there were no pictures on the front covers and no illustrations in the contents. A 4 was popular size of the books. The number of pages ranged from 51 to 100. Most of the books contained 2 to 6 subjects without a table of contents and were printed by private printing houses.

In term of the subject, it was discovered that subjects presented in the books were of no association with the dead and mostly were some excerpts from other books which were written by individual authors. As far as the scope of subjects is concerned, the popular subjects found in the cremation books were on and about religions and applied sciences, respectively.

The number of biographies of the dead were 1,170 (773 of males and 397 of females). The dead males mostly were government officials and from academic sectors whereas the dead females mostly were identified as of unknown occupations.

ภาควิชา...บรรณารักษศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....*Prayong Sri Pattanaku*
สาขาวิชา...บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Prayong Sri Pattanaku*
ปีการศึกษา.....2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นี้ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ รองศาสตราจารย์ ชลัษฏ์พร เหมะรัชตะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผ่องพรรณ ลวนานนท์ ที่ได้เกียรติเป็นกรรมการสอบและ ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณชาวห้องสมุดกำแพงแสนที่ให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด โดยเฉพาะ ขอบคุณน้องลัดดา เห็นตระกูลดี และน้องกิตติ ริวทองจุ่มที่สละเวลามาช่วยทำงานอย่างเต็มที่ ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ และ น้องนิสิตปริญญาโทบรรณารักษ์ทุกคนที่เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณามอบทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้เป็นบางส่วน

ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ผู้สร้างรากฐานชีวิตทุกด้าน และ เป็นกำลังใจ แก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

นวลวรรณ ชั้นไพศาลศิลป์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
สมมติฐาน.....	4
ขอบเขตในการวิจัย.....	5
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2. ทัศนวิสัยวรรณกรรม	
ประวัติความเป็นมาของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	8
ลักษณะของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	9
การนำเสนอข้อมูลในแต่ละส่วนในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	10
ลักษณะการจัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	12
ขอบเขตเนื้อหาของเรื่องในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	14
แหล่งที่มาของเรื่องในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	15
ผู้เขียนเรื่องในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	16
แหล่งที่พิมพ์หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	16
แหล่งที่รวบรวมหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20

3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น.....	23
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	25
การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	27
การทดสอบเครื่องมือวิจัย.....	29
การรวบรวมข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
การเสนอผลการวิจัย.....	32
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	74
รายการอ้างอิง.....	86
ภาคผนวก.....	88
ก. แบบบันทึกข้อมูล.....	89
ข. บรรณานุกรมหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	91
ค. ตำนานเรื่อง.....	190
ง. ตำนานชื่อผู้ตาย.....	437
ประวัติผู้เขียน.....	480

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ก. จำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพที่มีในห้องสมุด.....	26
1. จำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2521-2530.....	37
2. การนำเสนอข้อมูลในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	38
3. ผู้เขียนคำไว้อาลัยในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	39
4. ลักษณะหน้าปกของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	40
5. ภาพประกอบในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	41
6. ขนาดของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	42
7. จำนวนหน้าของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	43
8. ขนาดและจำนวนหน้าของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	44
9. แหล่งที่พิมพ์หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	45
10. แหล่งที่พิมพ์และขนาดของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	46
11. แหล่งที่พิมพ์และจำนวนหน้าของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	47
12. สารบัญคั่นเรื่องในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	48
13. จำนวนเรื่องในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	49
14. จำนวนเรื่องและสารบัญคั่นเรื่องในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	50
15. ความสัมพันธ์ของเรื่องกับผู้ตายในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	51
16. แหล่งที่มาของเรื่องในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	52
17. ผู้เขียนเรื่องในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	53
18. ขอบเขตเนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	54
19. ขอบเขตเนื้อหาของเรื่องในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	55
20. เนื้อหาสาขาย่อยในหมวดความรู้ทั่วไป.....	56
21. เนื้อหาสาขาย่อยในหมวดปรัชญา.....	57
22. เนื้อหาสาขาย่อยในหมวดศาสนา.....	58
23. เนื้อหาสาขาย่อยในหมวดสังคมศาสตร์.....	59
24. เนื้อหาสาขาย่อยในหมวดภาษา.....	60
25. เนื้อหาของสาขาย่อยในหมวดวิทยาศาสตร์.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
26. เนื้อหาสาขาย่อยในหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์.....	62
27. เนื้อหาสาขาย่อยในหมวดศิลปะและนันทนาการ.....	63
28. เนื้อหาสาขาย่อยในหมวดวรรณคดี.....	64
29. เนื้อหาสาขาย่อยในหมวดภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์.....	65
30. เพศของเจ้าของชีวประวัติในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	67
31. แหล่งประกอบอาชีพของเจ้าของชีวประวัติในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	69
32. ลักษณะงานอาชีพของเจ้าของชีวประวัติในหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	71
33. แหล่งประกอบอาชีพและลักษณะงานอาชีพของเจ้าของชีวประวัติ.....	73

ในหนังสืออนุสรณ์งานศพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย